

Beschrijving operationeel proces politie Ontruimen en evacueren

December 2006

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	2
2.	Doel	2
3.	Doelgroep	2
4.	Kritische proceselementen	2
5.	Uitvoering: activiteiten en verantwoordelijkheden	3
6.	Organisatie van het proces.....	3
7.	Operationele voorbereiding	3
8.	Relatie met andere processen.....	4
9.	Schematische weergave	5

1. Inleiding

Bij rampen kunnen zich dermate grote risico's voor de veiligheid van de bevolking (waaronder ook dieren) (in de omgeving) van het rampgebied voordoen, dat kan worden besloten dat deze het gebied op korte termijn moeten verlaten. Afweging die hierbij gemaakt moet worden is of het gevaar zich in voldoende mate aankondigt, dan wel of het gevaar dermate lang zal aanhouden dat 'vluchten' onder blootstelling van gevaar verstandig is. Wanneer wordt besloten dat de bevolking het gebied (massaal) moet verlaten brengt dit veel coördinatie-begeleidings-inspanningen met zich mee. Deze worden geregeld in het proces ontruimen en evacueren.

Onder ontruiming wordt het volgende verstaan: de bevolking voor een korte tijd, op advies van de operationele diensten, hun verblijfplaats laten verlaten. Ontruimen betreft in het algemeen een kortdurende, kleinschalige verplaatsing van bevolking en/of dieren al dan niet met dwang. Dit kan opgelegd worden door de Officier van Dienst van de politie (OvD-P), in afwachting van een beslissing van de burgemeester, al dan niet na overleg met de andere operationele diensten. Verplaatsing van de bevolking vindt niet alleen plaats vanuit de woning, maar ook vanuit bijvoorbeeld kantoren of uit openbare ruimtes.

Evacuatie betreft het op last van de overheid (al dan niet gedwongen en meestal onder begeleiding) verplaatsten van groepen personen en/of dieren in Nederland. Onder evacuatie wordt ook begrepen de registratie, (vervoers)begeleiding, opneming, verzorging, (voorbereiding van) terugkeer van (groepen) personen naar hun woning en nazorg. Bij evacuatie is in het algemeen sprake van (langdurig) massale gebiedsontruiming. Indien nodig kan dit expliciet worden afgedwongen onder verantwoordelijkheid van de burgemeester.

In het CTPI wordt bepaald of ontruiming noodzakelijk is. Essentieel is daarbij de directe gevaarstelling (onploffings- of brandgevaar, vrijkomen gevaarlijke stoffen, instortingsgevaar, e.d.). De omvang van het te ontruimen gebied wordt bepaald en in overleg met gemeente worden gegevens opgevraagd over de bevolking (zie deelproces: CRIB).

2. Doel

Het doel van zowel ontruiming als evacuatie is de mogelijke schadelijke gevolgen van een (kort durend) incident (of dreiging hiervan) voor de betrokkenen zoveel mogelijk te voorkomen en te beperken. Ook het veiligstellen van bijzondere (kunst)objecten en kwetsbare gebouwen valt binnen de reikwijdte van dit proces.

3. Doelgroep

Tot de doelgroep behoren alle personen, dieren en vee, bijzondere (kunst)objecten en kwetsbare gebouwen die in het bedreigde gebied aanwezig zijn.

4. Kritische proceselementen

Mensen zijn alleen bereid hun verblijfplaats te verlaten wanneer zij de gevaarsdreiging als groot ervaren en vluchten als de beste beschermende actie zien. Er wordt hierbij een beroep gedaan op de eigen verantwoordelijkheid van de betrokkenen. Voorlichting is dus essentieel bij dit proces.

De kans op chaos en paniek is bij ontruiming en evacuatie groot. Paniek ontstaat vrijwel uitsluitend wanneer mensen een onmiddellijk en ernstig gevaar waarnemen en de gedachte ontsnappingsweg geblokkeerd dreigt te raken. Ook hier geldt het belang van voorlichting.

Een goede afstemming met betrekking tot ontruimen en evacueren met de andere operationele diensten is van essentieel belang. Tevens is de afstemming met de gemeentelijke processen Registratie van slachtoffers en Opvangen en verzorgen bepalend voor een uiteindelijk goed verloop van dit proces.

5. Uitvoering: activiteiten en verantwoordelijkheden

De beslissing om over te gaan tot ontruiming kan genomen worden door of op advies van de leidinggevendenden van de operationele diensten, indien mogelijk na overleg met de burgemeester. Vanuit de politie is dat de Officier van Dienst (OvD-P). De doorslaggevende factor op basis waarvan de beslissing tot ontruimen door de Officier van Dienst genomen kan worden, is dat de tijd of ruimte ten opzichte van de dreiging minimaal is, waarbij een beslissing van hogerhand niet kan worden afgewacht.

De beslissing om over te gaan tot evacuatie behoort tot de verantwoordelijkheid van de burgemeester. De burgemeester wordt bij deze beslissing geadviseerd door de leidinggevendenden van de operationele diensten. Ook bij evacuatie moet de factor tijd/ruimte in korte tijd worden afgewogen tegen de dreiging en risico's en de beschikbare capaciteit. Door de politie zal een evacuatieleider worden aangesteld, ten einde het evacuatieproces gecoördineerd te laten verlopen. De evacuatieleider fungeert onder directe verantwoordelijkheid van de Algemeen Commandant van de Staf Grootchalig en Bijzonder Optreden (SGBO).

Verplaatsing van personen buiten de gemeente geschiedt, pas na verkregen toestemming van de commissaris van de Koningin, eveneens onder de verantwoordelijkheid van de burgemeester. Van verplaatsing van personen buiten de gemeente worden de burgemeesters van de doorvoeren opnemingsgemeenten tijdig ingelicht.

6. Organisatie van het proces

De Officier van Dienst is de functionaris bij de politie die verantwoordelijk is voor het treffen van de eerste maatregelen bij een grootschalige en bijzondere gebeurtenis als een ramp. Hij zal namens de politie deel uitmaken van het Coördinatie Team Plaats Incident (CTPI). In opdracht van de Officier van Dienst coördineert het in te stellen meld- en informatiecentrum de eerst te nemen maatregelen.

Bij evacuatie is de leiding in handen van een speciaal aangewezen evacuatieleider. Zoals gezegd kan de OvD-P in situaties waarbij een beslissing van hogerhand niet kan worden afgewacht, de beslissing nemen om over te gaan tot ontruimen. In dergelijke situaties zal de OvD-P als evacuatieleider optreden.

7. Operationele voorbereiding

De Regiopolitie Drenthe draagt zorg voor de voorbereiding op de coördinatie van dit proces en bevordert actief de afstemming met betrekking tot de voorbereiding en de uitvoering met de andere betrokkenen bij het ontruimen en evacueren. De Regiopolitie Drenthe draagt er zorg voor

dat bij een incident de gemeentelijke processen ten aanzien van registratie en opvang bekend zijn bij de leidinggevenden verantwoordelijk voor de ontruiming / evacuatie.

Ten behoeve van de preparatie op rampen is in ieder politiekorps een bureau Conflict- en Crisisbestrijding (CCB) de portefeuillehouder CCB is verantwoordelijk voor de kwaliteit van grootschalig en bijzonder optreden, waaronder het optreden in een ramp- of crisissituatie.

Zelfredzame instellingen met BHV-organisaties zijn binnen 15 minuten ontruimd met uitzondering van zieken- en verzorgingstehuizen, bejaardeninstellingen en justitiële inrichtingen. In ieder district rijden vijf politie eenheden die binnen 15 minuten ter plaatse zijn. Tussen de 15 –45 minuten zijn acht politie eenheden ter plaatse.

Gebruik kan worden gemaakt van:

- vrijwillige politie;
- KLPD
- ME eenheden;
- Andere districten en buurregio's;
- Koninklijke marechaussee;
- Eventueel militaire eenheden;
- GHOR, voor hulpverlening aan specifieke doelgroepen.

Ten behoeve van verplaatsing of ontruiming kan gebruik worden gemaakt van ambulances, Nederlandse Rode Kruis, Arriva. Ten behoeve van de verplaatsing van dieren of vee kan gebruik worden gemaakt van dierenambulances en veetransportbedrijven.

8. Relatie met andere processen

Het proces evacueren en ontruimen heeft sterke relaties met de processen:

- Waarschuwen van de bevolking;
- Afzetten en afschermen;
- Verkeer regelen;
- Voorlichten en informeren;
- Opvangen en verzorgen;
- Registratie van slachtoffers;
- Voorzien in primaire levensbehoeften;
- Nazorg.

9. Schematische weergave

